

[Skytte.]

at de skal leve under de samme vilkår og være underkastet de samme love som andre borgere i landet.

Aksel Larsen: I princippet kan vi tiltræde det her forelagte lovforslag, selv om vi på enkelte punkter ikke er altfor begejstrede for dets udformning, og selvom vi iøvrigt har nogle bemærkninger at fremsætte på den givne foranledning.

Jeg må sige, at vi lige siden genforeningen har været af den mening, at den sønderjyske præstegårdsjord burde udstykkes. Vi har adskillige gange slået til lyd for det, og jeg forstår ikke, at der kan rejses modstand mod denne naturlige tanke. At der overhovedet er noget, der hedder præstegårdsjord, har jo sin forklaring i historien. Dengang man lod den kristne kirke afløse hedenskaben herhjemme, blev der bygget kirker forskellige steder i landet, og da præsten jo skulle leve, gav man ham en gård, som han skulle drive. Han skulle så leve af indtægten af denne gård og prædike for de andre bønder i landsbyen. Nu har kirken en helt anden stilling. Den er blevet en statskirke, og præsternes løn garanteres af staten. Staten er i det hele taget forpligtet til, naturligvis under hensyn til alle de forskellige love og bestemmelser, der eksisterer, at sørge for den økonomiske side af sagen, og derfor er der ikke længere nogen rimelighed i at opretholde det forhistoriske begreb, der hedder præstegårde, i den forstand at det er gårde med jordtilliggende. Det har man da også så at sige afskaffet i det øvrige land, og jeg synes, det er på tide, at Sønderjylland på dette område kommer på linie med det øvrige land. Derfor takker jeg den højtærede kirkeminister, fordi han er kommet med dette tiltrængte lovforslag.

Jeg har ligesom det ærede medlem hr. Skytte betænkeligheder med hensyn til de 250 000 kr., der skal stilles til rådighed af staten. Jeg kan ikke rigtig se nogen saglig begrundelse for, at staten skal yde disse penge. Der kan måske findes et minimum af saglig begrundelse i de tab, man led ved markdevalueringen, men det er nu en så gammel historie, at jeg ikke rigtig kan indse, at det kan spille nogen praktisk eller saglig rolle i dag. Jeg tror nok, at den væsentlige grund til, at man vil lade staten yde tilskud til gennemførelse af udstykningen, er den, at man vil have det til at glide lettere, at man vil have det til at gå i fordragelighed. For at opnå det, siger man: så lader vi statskassen betale. Det er ikke

nogen helt saglig motivering, og jeg er ligesom det ærede medlem hr. Skytte af den mening, at i det øvrige land kan man i nogen grad være utilfreds med, at disse penge ofres. Hvis man absolut vil have lovforslaget gennemført, også i denne skikkelse, må man jo se, om man kan sluge den kamel, men vore betænkeligheder skal i hvert fald fremføres.

Jeg har også nogle andre bemærkninger at gøre på foranledning af dette lovforslag. Det tilsigter at skaffe, jeg tror det er 5 000 ha mere jord i de sønderjyske landsdele, end jordlovsudvalget i forvejen har til rådighed dér. I forvejen disponerer jordlovsudvalget i henhold til den højtærede kirkeministers oplysninger over 12 000 ha jord, og nu får det altså 5 000 ha mere. Det er naturligvis aldeles udmærket, men samtidig må man spørge: Hvordan vil det så gå med udstykningen? Det er jo nemlig ikke nok, at jordlovsudvalget får jord til udstykning, udstykningen skal jo også foretages. Her støder man i den givne situation på den alvorlige hindring, der hedder omkostningerne ved oprettelse af nye brug. De er meget store, og jeg har den opfattelse, at i øjeblikket er disse omkostninger den væsentligste hindring for oprettelse af de nye brug, man har jord til. Jeg taler ikke imod, at man skal stille disse 5 000 ha yderligere til jordlovsudvalgets rådighed, men jeg taler for, at staten — det sorterer ganske vist ikke under den højtærede kirkeminister, men et helt andet sted — skal begynde at spekulere over, hvad man vil gøre med den jord, man har til rådighed, hvordan man vil indrette jordfordelingen i Danmark, og hvordan man vil sikre, at jorden bliver dyrket på den bedst mulige måde. Det kan godt være, at man må helt væk fra tanken om udstykning i gammeldags forstand, dels fordi det kan blive for dyrt at oprette disse små brug, dels fordi den moderne drift kræver andre metoder, end disse små brug er i stand til at anvende, i hvert fald hvis de ligger isoleret og arbejder hver for sig. Jeg synes, der er grund til at overveje dette, når man nu ved hjælp af denne lov får stillet ialt 17 000 ha jord til rådighed for udstykning alene i de sønderjyske landsdele.

Samtidig vil jeg bemærke, at et af lovforslagets formål og måske det primære er at øge befolkningstætheden og at styrke erhvervslivet i Sønderjylland. Det er et prisværdigt og godt formål, det har meget stor national betydning. Der kan imidlertid gøres mere end det, man vil gøre gennem denne lov, hvis den bliver gennemført. I Sønderjylland ligger der meget store land-